CYNLLUNIAU MARCIO TAG

HAF 2022

CYMRAEG AIL IAITH - UNED 5
1020U50-1

© WJEC CBAC Cyf.

RHAGARWEINIAD

Defnyddiwyd y cynllun marcio hwn gan CBAC ar gyfer arholiad 2022. Penderfynwyd arno'n derfynol yn dilyn trafodaeth fanwl mewn cynadleddau arholwyr gan yr holl arholwyr oedd yn ymwneud â'r asesiad. Cynhaliwyd y gynhadledd yn fuan ar ôl sefyll y papur fel y gellid cyfeirio at yr amrediad llawn o ymatebion ymgeiswyr, gyda sgriptiau wedi'u llungopïo yn sail i'r drafodaeth. Amcan y gynhadledd oedd sicrhau bod y cynllun marcio wedi'i ddehongli a'i gymhwyso yn yr un modd gan yr holl arholwyr.

Gobeithir y bydd y wybodaeth hon o gymorth i ganolfannau ond cydnabyddir ar yr un pryd y gallai fod gan athrawon safbwyntiau gwahanol ynglŷn â manylion neu ddehongli gan nad ydynt wedi bod yn rhan o'r gynhadledd farcio.

Mae'n flin gan CBAC ond nid oes modd iddo ymgymryd ag unrhyw drafodaeth na gohebiaeth am y cynllun marcio hwn.

© WJEC CBAC Cyf.

CYNLLUNIAU MARCIO TAG

HAF 2022

CYMRAEG AIL IAITH - UNED 5

ADRAN A

Y Gymraeg yn y Gymdeithas

Cwestiwn 1 (i)

Wrth ateb Cwestiwn 1(i) disgwylir i'r ymgeiswyr ymhelaethu ar rai o'r pwyntiau canlynol:

- Addysg Gymraeg yn ardaloedd yr ymgeiswyr e.e. addysg feithrin; addysg ail Iaith mewn ysgolion; addysg cyfrwng Cymraeg; Cymraeg i Oedolion. Gallai ymgeiswyr gyfeirio at ymweliadau perthnasol/sgwrs gan siaradwr gwadd. Gellir cyfeirio at Strategaeth *Cymraeg 2050* a rôl allweddol addysg er mwyn cyrraedd targed Llywodraeth Cymru o gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg. Gall ymgeiswyr drafod eu profiad personol hefyd e.e. eu rhesymau dros ddewis astudio'r Gymraeg i Safon Uwch.

- Swyddi lle mae angen sgiliau Cymraeg/dwyieithog yn ardaloedd yr ymgeiswyr e.e. gweithleoedd sy'n gweithredu drwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf (Mentrau Iaith, cyfieithwyr, yr Urdd); swyddi yn y sector cyhoeddus; swyddi yn y sector preifat.

- Cyfleoedd i ddefnyddio'r iaith yn gymdeithasol e.e. gweithgareddau'r Fenter Iaith; yr Urdd; y Ganolfan Gymraeg leol; ymweliad â'r theatr; defnydd o dechnoleg a'r cyfryngau cymdeithasol; cerddoriaeth Gymraeg.

Cwestiwn 1 (ii)

Wrth ateb Cwestiwn 1 (ii) disgwylir i'r ymgeiswyr ymhelaethu ar rai o'r pwyntiau canlynol:

- Pobl sydd wedi protestio dros yr iaith Gymraeg yn y gorffennol ac effaith eu geiriau a'u gweithredoedd. Er bod y cwestiwn yn cyfeiria at y 40 mlynedd diwethaf gellir derbyn e.e. llosgi'r ysgol fomio ym Mhenyberth; protestiadau gan Eileen a Trefor Beasley yn yr 1950au; araith Tynged yr Iaith gan Saunders Lewis yn 1962; ymgyrchoedd Cymdeithas yr Iaith dros gael deddfau iaith newydd.

- Y deddfau iaith a gafwyd dros y degawdau diwethaf:
  - Deddf Iaith 1993 (sefydlu Bwrdd yr Iaith Gymraeg; angen i gyrff cyhoeddus drin y Gymraeg a'r Saesneg ar sail eu bod yn gyfartal);
  - Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 (statws swyddogol i'r Gymraeg ac effaith gyfreithiol hyn; creu rôl Comisiynydd y Gymraeg).

- Rôl Comisiynydd y Gymraeg yn hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg e.e. mae gwaith y Comisiynydd yn cynnwys:
  - dwyn sylw i'r ffaith fod statws swyddogol i'r Gymraeg yng Nghymru;
  - gosod safonau ar sefydliadau er mwyn sicrhau hawliau i siaradwyr Cymraeg;
  - ymdrin â chwynion – sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg.

© WJEC CBAC Cyf.

- Disgwylir i'r ymgeiswyr bwyso a mesur y datblygiadau a fu dros y 40 mlynedd diwethaf, gan fynegi eu barn ar sail tystiolaeth.

Ystod marciau	AA3
16-20	• arddangos amrywiaeth eang iawn o adnoddau iaith, a gafael gadarn ar ramadeg a chystrawen • defnyddio ystod eang o eirfa a thermau priodol • eu mynegi eu hunain yn aeddfed, yn glir ac yn gywir • saernïo'u gwaith yn fanwl a gofalus • mynegi barn yn hyderus ac yn rymus
13-15	• arddangos amrywiaeth helaeth o adnoddau iaith, a gafael dda iawn ar ramadeg a chystrawen • defnyddio ystod dda o eirfa a thermau priodol • eu mynegi eu hunain yn ddeallus, yn glir ac yn gywir cynllunio'u gwaith yn fanwl mynegi barn yn gadarn ac yn sicr
10-12	• arddangos amrywiaeth o adnoddau iaith, a gafael dda ar ramadeg a chystrawen • defnyddio ystod o eirfa a thermau priodol • eu mynegi eu hunain yn glir ac yn gywir • cynllunio'u gwaith yn ofalus • mynegi barn yn effeithiol, gan gyflwyno rhesymau'n gyson
7-9	• arddangos gafael dda ar adnoddau iaith, gramadeg a chystrawen • defnyddio geiriau a thermau priodol • eu mynegi eu hunain yn eithaf clir a chywir • cynllunio'u gwaith yn eithaf gofalus • mynegi barn yn briodol, gan gyflwyno rhai rhesymau
4-6	• arddangos ambell enghraifft o ddatblygu syniadau arwynebol • defnyddio ystod o eirfa a phatrymau addas a pheth gafael ar ramadeg a chystrawen • eu mynegi eu hunain yn glir ac yn gywir ar y cyfan • arddangos ymwybyddiaeth o drefn wrth gyflwyno gwaith • mynegi barn yn uniongyrchol, gan gynnig ambell reswm
0-3	• bydd yr ymgeiswyr yn arddangos rhai nodweddion cadarnhaol ar adegau yn unig.

© WJEC CBAC Cyf.

ADRAN B

Trawsieithu

Cwestiwn (i)

Wrth drafod yr ystadegau a'r ffeithiau am wastraff plastig, disgwylir i'r ymgeiswyr ddilyn ffurf erthygl. Dylent ddefnyddio pennawd addas. Gallant ddefnyddio is benawdau yn yr erthygl os dymunant.

Disgwylir iddynt drafod materion fel y rhai isod:

- Faint o balstig sy'n mynd i'r môr.
- Effaith hyn ar fywyd gwyllt.
- Mae'n broblem fyd-eang.
- Plastig o bob maint yn niweidiol.
- Gall y pysgod rydym yn eu bwyta gynnwys plastig a gwneud niwed i ni.
- Amhosib byw heb blastig – mae'n hanfodol ar gyfer ein bywydau.
- Plastig untro yw'r broblem fwyaf.
- Mae plastig yn cymryd cannoedd o flynyddoedd i chwalu.
- Mae'n rhaid i ni weithredu.
- Mae gan wledydd gyfrifoldeb.
- Gallwn ni fel unigolion wneud gwahaniaeth drwy leihau ein defnydd o blastig, a thrwy ailgylchu a'i ailddefnyddio.
- Cyfrannu yn ein cymunedau'n gallu gwneud gwahaniaeth e.e. glanhau traethau.
- Gallwn annog eraill i wneud gwahaniaeth hefyd.

Cwestiwn (ii)

Wrth ymateb i'r erthygl, disgwylir i'r ymgeiswyr allu ymateb i'r ffeithiau yn y darn gan nodi eu barn a chyfeirio at eu profiadau eu hunain. (Disgwylir iddynt lunio erthygl olygyddol, felly, yn hytrach nad erthygl sy'n cyflwyno ffeithiau'n unig).

Ystod marciau	AA3
32-40	• mynegi eu hunain yn aeddfed, yn glir ac yn gywir • saernïo'u gwaith yn fanwl a gofalus • rhoi sylw gofalus i gywair, ffurf a chynulleidfa drwy amrywio'r arddull yn sensitif • mynegi barn yn hyderus ac yn rymus • arddangos amrywiaeth eang iawn o adnoddau iaith a gafael gadarn ar ramadeg a chystrawen
26-31	• mynegi eu hunain yn ddeallus, yn glir ac yn gywir • cynllunio'u gwaith yn fanwl • rhoi sylw gofalus i gywair, ffurf a chynulleidfa drwy amrywio'r arddull yn briodol • mynegi barn yn hyderus ac yn glir ac yn ei chefnogi â thystiolaeth berthnasol • arddangos amrywiaeth helaeth o adnoddau iaith a gafael dda iawn ar ramadeg a chystrawen
19-25	• mynegi eu hunain yn glir ac yn gywir • cynllunio gwaith yn ofalus • rhoi sylw i gywair, ffurf a chynulleidfa drwy amrywio'r arddull • mynegi barn yn effeithiol ac yn ei chefnogi â thystiolaeth berthnasol • arddangos amrywiaeth o adnoddau iaith a gafael dda ar ramadeg a chystrawen
13-18	• mynegi eu hunain yn eitha clir a chywir • cyflwyno gwaith yn eitha gofalus • arddangos ymwybyddiaeth o gywair, ffurf a chynulleidfa • mynegi barn ac yn ei chefnogi â rhesymau perthnasol • arddangos gafael dda ar adnoddau iaith, gramadeg a chystrawen
7-12	• mynegi eu hunain yn glir ac yn gywir ar y cyfan • arddangos ymwybyddiaeth o drefn, dilyniant a chywair wrth gyflwyno gwaith • mynegi barn ac yn ei chefnogi â rhesymau dilys • defnyddio ystod o eirfa a phatrymau addas a pheth gafael ar ramadeg a chystrawen
0-6	• bydd yr ymgeiswyr yn arddangos rhai nodweddion cadarnhaol ar adegau yn unig.

© WJEC CBAC Cyf.